

Hengityssaira sosiaaliturva

Lukijalle

2

Hengityssairaahan sosiaaliturvaopas on tarkoitettu hengityssairaille ja heidän kanssaan työskenteleville ammattilaisille. Hengityssairaita koskee sama lainsäädäntö kuin muitakin erityisryhmiä. Oppaassa on kuitenkin otettu mahdollisuuksien mukaan esille käytännön kokemuksia ja ohjeita hengityssairaiden ja allergisten osalta.

Oppaaseen on koottu keskeiset hengityssairaahan sosiaaliturvaan liittyvät tiedot keväällä 2006. Muutoksia sosiaali- ja terveystalouteen tapahtuu vuosittain, joten asiat kannattaa tarvittaessa tarkistaa oman paikkakunnan viranomaisilta tai Hengityслиitto Helistä. Oppaan liitteeksi olemmekin laatineet pikaoppaan, josta ilmenee, mihin keskeisissä etuus- ja palveluasioissa voi ottaa yhteyttä.

Opasta pidetään ajan tasalla kotisivuillamme internetissä osoitteessa www.heli.fi. Tämän oppaan lisäksi sieltä löytyvät myös muut Helin oppaat ja esitteet.

Hengityслиitto Heli ry

Sisältö

SAIRAANHOITOKORVAUKSET	5
Lääkäripalkkiot, tutkimukset ja hoito.....	5
Läkkeet.....	5
Hammashoito	8
Terveydenhuollon kustannukset	9
Matkakustannukset.....	10
KUNTOUTUS	11
Terveydenhuollon kuntoutuspalvelut	11
Kansaneläkelaitoksen kuntoutuspalvelut.....	12
Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus.....	13
Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus	13
Harkinnanvarainen kuntoutus	14
Työhallinnon ammatillinen kuntoutus.....	14
Työeläkelaitosten kuntoutus.....	15
Ammattitautia sairastavien kuntoutus.....	15
Yhteistyö kuntoutusasioissa.....	15
Kuntoutusajan toimeentuloturva	16
Kelan kuntoutusraha	16
Harkinnanvarainen kuntoutusavustus.....	17
Taloudellinen tuki työeläkelaitosten kuntoutuksessa.	18
TALOUDELLISTA TUKEA HENGITYSSAIRAALLE	19
Tukea hengityssairaahan lapsen perheelle	19
Erytishoitoraha.....	19
Lapsen hoitotuki.....	20
Hengityssairaahan aikuisen tukimuotoja	22
Vammaistuki	22
Eläkkeensaajien hoitotuki.....	24
VEROTUS	26
Veronmaksukyvyyn alentumisvähennys	26
Invalidivähennys	26
Kotitaloustyön verovähennys	26
TYÖKYVYTTÖMYYS	28
Sairauspäiväraha.....	28

Eläketurva.....	29
Kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.....	29
Työeläkelakien työkyvyttömyyseläke.....	30
Yksilöllinen varhaiseläke.....	30
Kuntoutustuki.....	31
Työkyvyttömyyseläkkeiden hakeminen.....	31
Eläke lepäämään.....	32
Ammattitaudit.....	32

ASUMINEN JA KOTIPALVELUT..... 35

Vammaispalvelulaki.....	35
Korjausavustukset.....	36
Asumistuki.....	37
Yleinen asumistuki.....	37
Eläkkeensaajien asumistuki.....	37
Kotipalvelu.....	38
Kotisairaanhoido.....	38
Omaishoidon tuki.....	38

MATKAT JA LIIKKUMINEN..... 40

Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut.....	40
Autoveronpalautus.....	40
Autoveronhuojennus.....	41
Vammaisen pysäköintilupa.....	42
Ajoneuvovero.....	42
Matkalla kotimaassa ja ulkomailla.....	43

POTILAAN JA ASIAKKAAN OIKEUDET..... 45

Muutoksenhaku.....	45
Sosiaalitoimen viranhaltijan päätökset.....	45
Kelan ja vakuutusyhtiön antamat päätökset.....	45
Potilasvahingot.....	46
Muistutus huonosta kohtelusta terveydenhuollossa.....	47
Kiireettömään hoitoon pääsy.....	47
Sosiaalihuollon asiakkaan oikeudet.....	48

PIKAOPAS HENGITYSSAIRAALLE..... 50

Sairaanhoitokorvaukset

Sairaanhoitokustannukset korvaa pääasiassa Kela sairausvakuutuksen kautta. Kela korvaa osan lääkkeistä, sairaus- ja kuntoutusmatkakustannuksista sekä yksityislääkäripalkkioista, tutkimuksista, hoidosta ja hammashoidosta.

Lääkäripalkkiot, tutkimukset ja hoito

Lääkäripalkkioille sekä tutkimus- ja hoitotoimenpiteille on vahvistettu ns. taksat, joiden perusteella korvaukset lasketaan. Hoitavan lääkärin ja tutkimus- tai hoitolaitoksen perimä maksu voi siten olla korkeampi kuin korvauksen perusteena hinta.

Lääkäripalkkiot

Lääkäripalkkiosta korvataan 60 prosenttia Kelan taksasta. Jos lääkärin perimä palkkio on korkeampi kuin korvaustaksa, asiakas maksaa erotuksen kokonaan itse.

Tutkimus ja hoito

Sairausvakuutuksen kautta korvataan asiakkaalle myös osa lääkärin määräämistä hoidoista ja tutkimuksista. Korvaamisen edellytyksenä on, että toimenpiteet on suorittanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö, kuten sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, fysioterapeutti, laboratoriohoitaja tai psykologi.

Tutkimuksen ja hoidon korvaamiseen on vahvistettu taksat, joiden perusteella asiakkaalle korvataan 75 prosenttia omavastuun ylittävältä osalta. Omavastuu on 13,46 euroa vuonna 2006. Jos asiakkaalle on yhdellä kertaa määrätty useita hoitoja ja tutkimuksia, asiakas maksaa niistä vain yhden omavastuun.

Hakeminen

Korvaus lääkärinpalkkiosta, tutkimuksista tai hoidoista haetaan Kelan toimistosta kuuden kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta.

Lääkkeet

Sairausvakuutus korvaa joko osittain tai kokonaan lääkkeet, jotka lääkäri on määrännyt sairauden hoitoon. Edellytyksenä on, että

lääkkeelle on vahvistettu korvattavuus ja kohtuullinen tukkuhinta. Korvaukset otetaan huomioon jo apteekissa, jos asiakkaalla on mukanaan Kela-kortti, kun hän ostaa lääkkeitä.

Lääkekorvaukset on jaettu kolmeen luokkaan. Osa Suomesa myytävistä lääkkeistä ja lääkevahvuuksista on kokonaan korvausten ulkopuolella. Joskus myös pakkauskoiko vaikuttaa korvattavuuteen. Ilman reseptiä ostetut lääkkeet asiakkaan on maksettava kokonaan itse.

Peruskorvaus

Lääkärin määräämien lääkkeiden peruskorvaus on 42 prosenttia lääkkeen hinnasta. Ostokertaa kohden korvataan enintään kolmen kuukauden aikana tarvittavat lääkkeet. Allergiaan määrätty lääkkeet kuuluvat yleensä peruskorvausryhmään.

Erytiskorvaus

Vaikeissa ja pitkäaikaisissa sairauksissa korvataan lääkehoito 72- tai 100-prosenttisesti. 100 prosentin korvausluokassa jokaisesta lääkkeestä on kuitenkin maksettava kolmen euron suuruinen omavastuuosuus.

Valtioneuvosto päättää sairauksista, jotka kuuluvat erityiskorvausten piiriin. Kroonisen keuhkoastman ja sitä läheisesti muistuttavien obstruktiivisten keuhkosairauksien lääkehoidosta korvataan 72 prosenttia lääkkeen hinnasta. Edellytyksenä on, että lääke on hyväksytty erityiskorvattavaksi.

Erytiskorvausta varten asiakkaan on toimitettava Kelan toimistoon B-lääkärintodistus sairaudestaan. Kela tekee tämän perusteella päätöksen korvauksesta. Myönteinen päätös merkitään Kela-korttiin ja sen perusteella erityiskorvaus otetaan huomioon apteekissa.

Astmalääkkeet voi saada erityiskorvattaviksi, kun säännöllinen lääkitys on kestänyt kuusi kuukautta ja jatkuu edelleen. Alle 5-vuotiaalle lapselle erityiskorvaus voidaan myöntää hoidon alusta lähtien, jos hänelle aloitetaan yli puoli vuotta kestävä inhalaatiolääkitys.

Kliiniset ravinto- valmisteet

Kliinisestä ravintovalmisteesta voi saada korvausta, jos lääkäri on määrännyt sen vaikean sairauden hoitoon korvaamaan tai täydentämään ruokavaliota. Lisäksi Kela edellyttää, että valmiste on hankittu apteekista tai sairaalasta ja sille on vahvistettu korvat-

tavuus ja kohtuullinen tukkuhinta. Kelasta saa tietoa korvattavista kliinisistä ravintovalmisteista.

Perusvoiteet Sairausvakuutus ei yleensä korvaa perusvoiteita. Lääkärin määräämistä, pitkäaikaisen ihotaudin hoitoon käytettävistä joistakin perusvoiteista voi saada peruskorvauksen. Lisätietoa korvattavista perusvoiteista saa Kelasta.

Hapen korvaaminen Lääkkeellinen happi korvataan kuten peruskorvattavat lääkkeet. Happipullon vuokratustannukset otetaan huomioon yhdessä hapestä aiheutuneiden kustannusten kanssa. Korvauksia ei makseta hapen kuljetuskuluista.

Lääkäri määrää lääkkeellistä happea reseptillä tai A-todistuksella. Mikäli mahdollista, todistuksessa on oltava arvio hapen käyttötiheydestä esimerkiksi viikkoa tai päivää kohti sekä arvio hoidon kestoajasta.

Happi korvataan tehtaan antaman laskun perusteella. Hakemukseen on liitettävä A-todistus tai resepti, josta ilmenee, että happi on lääkärin määräämää. Asiakas voi toimittaa reseptistä myös kopion. Jos happea on määrätty A-todistuksella, on todistus voimassa vuoden kuten muutkin lääkemääräykset.

Lääkkeiden vuotuisen maksukaton täyttymisen jälkeen hapestä peritään omavastuu 1,50 euroa vain yhden kerran kolmessa kuukaudessa, vaikka ostoja olisi ko. ajanjakson aikana useita.

Maksukatto Asiakkaan itse maksamille lääkekuluille on vuosittainen maksukatto. Vuonna 2006 se on 616,72 euroa. Kattosumman täyttymisen jälkeen Kela korvaa sairausvakuutuksen piiriin kuuluvat reseptilääkkeet kokonaan 1,50 euron lääkekohtaisen omavastuun ylittävältä osalta. Ilman reseptiä ostettuja lääkkeitä tai korvausten ulkopuolella olevia lääkärin määräämiä lääkkeitä ei lasketa mukaan maksukattoon.

Kun kattosumma ylittyy, Kela lähettää asiakkaalle hakemuslomakkeen, jolla on itse haettava lisäkorvausta viimeistään kuuden kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä. Apteekkikuitit pitää säilyttää, sillä ne on esitettävä lisäkorvausta haettaessa. Joidenkin apteekkien kanssa voi tehdä sopimuksen, jolloin

asiakas maksaa lääketoista itse vain omavastuut ja apteekki hakee korvaukset suoraan Kelalta.

Lääkevaihto

Apteekkien on tarjottava lääkärin määräämän lääkkeen tilalle halvempi rinnakkaislääke, jos lääkkeelle on olemassa vaihtokelpoisia rinnakkais- tai rinnakkaistuontivalmisteita. Lääkelaitos pitää luetteloa vaihtokelpoisista lääkkeistä. Vaihtokelpoisia ovat valmisteet, joiden vaikuttava aine ja määrä ovat samat ja jotka ovat keskenään biologisesti samanarvoisia. Lääkkeen apuaineet voivat poiketa jonkin verran toisistaan.

Halutessaan asiakas voi kieltää lääkevaihdon, eikä hänen tarvitse esittää syytä kiellolle. Myös lääkäri voi kieltää vaihdon hoidollisista tai lääketieteellisistä syistä. Jos asiakas ostaa samalla reseptillä lääkettä useita kertoja, hän voi palata uudella ostokerralla lääkärin alun perin määräämän lääkkeeseen, vaikka hän olisi ensin vaihtanut lääkkeen rinnakkaisvalmisteeseen. Sairausvakuutuskorvaus maksetaan sen lääkkeen hinnasta, jonka asiakas ostaa.

Hammashoito

Kunnallinen hammashoito

Koko väestöllä on oikeus kunnalliseen hammashoittoon tai vaihtoehtoisesti Kelan maksamiin korvauksiin yksityisestä hammashoidosta. Lisätietoja kunnalliseen hammashoittoon pääsyajoista ja maksuista saa terveyskeskuksista (hammashoitoloista). Kunnallinen hammashoito on maksutonta alle 18-vuotiaille.

Yksityinen hammashoito

Kela korvaa yksityisellä hammaslääkärillä käynnistä 60 prosenttia taksasta, joka voi olla pienempi kuin hammaslääkärin perimä maksu. Suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta korvaus maksetaan vain kerran kalenterivuodessa.

Hammaslääkärin määräämistä laboratorio- ja röntgentutkimuksista Kela korvaa 75 prosenttia omavastuun ylittävältä osalta. Omavastuu on 13,46 euroa vuonna 2006. Oikomishoitoa ei korvata, ellei se ole välttämätöntä muun kuin hammassairauden parantamiseksi. Proteeseja ja hammasteknisiä kustannuksia ei korvata. Veteraanien erityiskorvauksista saa tietoja Kelasta.

Lääkkeet ja matkat

Kela korvaa hammaslääkärin määräämät lääkkeet ja matkat samoilla edellytyksillä kuin muussakin terveydenhuollossa.

Terveydenhuollon kustannukset

Terveydenhuollon enimmäismaksut vuonna 2006

Sairaala- ja muun laitoshoidon hoitopäivämaksu 26 euroa
Poliklinikkamaksu 22 euroa
Terveyskeskuksen vuosimaksu 22 euroa
Terveyskeskuksen kertamaksu 11 euroa
Terveyskeskuksen päivystysmaksu 15 euroa
Fysioterapian ja sarjahoidon maksu 6 euroa

Lasten sairaalahoito on maksutonta kalenterivuoden loppuun saakka seitsemän päivää kestävä hoidon jälkeen. Sarjahoidot (esimerkiksi fysioterapia) ovat maksuttomia.

Tuberkuloosin tutkimus ja hoito sekä siihen liittyvät lääkkeet ovat ilmaisia.

Maksukatto

Sosiaali- ja terveydenhuollon maksukatto on 590 euroa kalenterivuotta kohti. Maksukaton täyttymisen jälkeen asiakas saa lyhytaikaisen laitoshoidon alennetulla hinnalla ja muut maksukaton piirissä olevat palvelut ilmaiseksi. Maksukattoon sisältyvät terveyskeskuslääkärikäynnit, fysioterapia, sairaalan poliklinikkamaksut, päiväkirurgia, sarjahoito, lyhytaikainen laitoshoido, päivä- ja yöhoito sekä kuntoutushoito. Sen sijaan esimerkiksi pitkäaikaislaitoshoido, hammashoito, sairaankuljetukset, lääkärintodistukset sekä yksityiset lääkäri-, hoito- ja tutkimuskulut eivät sisälly maksukattoon.

Alle 18-vuotiaiden lasten maksut yhdistetään perheen valinnan mukaan toisen huoltajan maksuihin. Puolisoiden maksuja ei voi yhdistää.

- Maksujen seuranta varten asiakkaalle annetaan esimerkiksi terveyskeskuksesta, sairaalasta tai sairaalan poliklinikalta seurantakortti, johon maksetut kustannukset kerätään kuittien perusteella.
- Pyydä itse korttia tutkimus- tai hoitopaikasta, jos et ole saanut sitä vuoden ensimmäisellä lääkäri- tai sairaalakäynnillä.
- Kun maksukatto täyttyy, seurantakortti vaihdetaan vapaa-korttiin loppuvuodeksi.
- Lisätietoja saa kunnan terveyskeskuksesta ja muista julkisen terveydenhuollon yksiköistä.

Matkakustannukset

Sairaus ja kuntoutus

Kela maksaa korvauksen sairauden tai kuntoutuksen takia tehdystä matkoista. Korvaus maksetaan yleensä lähimmän lääkärin luokse tai lähimpään tutkimus- tai hoitolaitokseen. Matkakustannukset korvataan halvimmalla matkustustavalla, yleensä julkisen kulkuneuvon, perusteella. Jos asiakas joutuu sairautensa vuoksi käyttämään taksia tai omaa autoa, hän tarvitsee matkakorvausta varten lääkärin tai sairaalan antaman todistuksen kulkuneuvon tarpeellisuudesta. Apteekissa poikkeamisesta aiheutuneet lisäkustannukset korvataan vain lääkärissäkäynnin yhteydessä.

Asiakkaan omavastuu on 9,25 euroa yhdensuuntaisesta matkasta. Myös alle omavastuun jäävät matkakustannukset kannattaa ilmoittaa Kelaan, sillä ne kartuttavat vuotuista omavastuukattoa.

Jos asiakas tarvitsee välttämättä saattajan, korvataan saattajan kustannukset ilman uutta omavastuuta. Jos kuntoutuspäätös tai kuntoutussuunnitelma koskee myös kuntoutujan omaista, korvataan kuntoutukseen osallistuvan perheenjäsenen kustannukset.

Apuvälineet

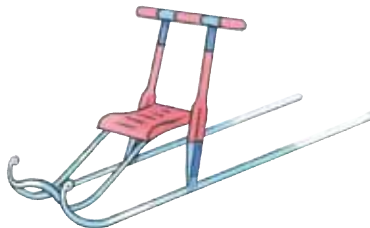
Apuvälineen tai muun sairaanhoitoon kuuluvan laitteen hankkimisesta tai huollosta aiheutuvat tarpeelliset matkat korvataan, kun laite on määrätty asiakkaalle terveyskeskuksesta tai sairaalasta. Pelkän apuvälineen kuljetuskuluja ei korvata.

Vuotuinen omavastuu- katto

Vuotuinen omavastuukatto on 157,25 euroa. Kun omavastuiden summa ylittää katon, Kela korvaa loppuvuoden sairaus- ja kuntoutusmatkat kokonaan. Kela ilmoittaa asiakkaalle kirjallisesti omavastuukaton täyttymisestä.

Hakeminen

Korvaus matkakustannuksista on haettava Kelasta kuuden kuukauden kuluessa matkan maksamisesta.

Kuntoutus

Kuntoutuksella tarkoitetaan työ- ja toimintakykyä sekä arkipäivän toimintoja tukevia ja edistäviä palveluja. Kuntoutumisen kannalta on keskeistä, että kuntoutuja itse tai hänen huoltajansa osallistuu aktiivisesti kuntoutuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Kuntoutusta järjestävät mm. sosiaali- ja terveydenhuolto, Kela, opetus- ja työhallinto sekä vakuutus- ja työeläkelaitokset.

Terveydenhuollon kuntoutuspalvelut

Kuntoutuspalveluja järjestävät terveyskeskukset ja sairaalat joko niiden omana toimintana tai ostopalveluina.

Kuntoutus-suunnitelma

Terveyskeskuksia ja sairaaloita veloitetaan yhteistoimintaan muiden kuntoutusta järjestävien organisaatioiden kanssa sekä ohjaamaan asiakasta kuntoutuspalvelujen piiriin. Terveydenhuollossa laaditaan asiakkaalle yhdessä hänen kanssaan kuntoutussuunnitelma, jossa esitetään tarpeelliset kuntoutustoimenpiteet. Kelan vaikeavammaisten kuntoutusta varten julkisessa terveydenhuollossa laadittu kuntoutussuunnitelma on välttämätön. Kuntoutussuunnitelmassa on tarvittaessa perusteltava omaisen tai muun läheisen kuntoutukseen osallistumisen tarpeellisuus. Kuntoutussuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan määräajoin.

Sopeutumisvalmennus

Aikuisten hengityssairaiden kuntoutuskursseille ja nuorten kursseille hakeudutaan pääasiassa Kelan kautta, mutta niille voi hakea myös terveydenhuollon kustantamana.

Hengityssairaiden lasten sopeutumisvalmennusperhekursseille hakeudutaan joko terveydenhuollon tai Kelan kautta. Kurssit ovat osallistujille maksuttomia.

65 vuotta täyttäneiden vaikeavammaisten kuntoutus

Vaikeavammaisten kuntoutuksen järjestäminen siirtyy Kelalta kunnan terveydenhuollon vastuulle silloin, kun kuntoutuja täyttää 65 vuotta. Kuntoutuspalvelut voivat olla omalla paikkakunnalla järjestettäviä avopalveluja ja laitosjaksoja kuntoutuskeskuksissa.

Kuntoutusohjaus

Useimmissa sairaaloissa toimii kuntoutusohjaajia, jotka ohjaavat ja neuvovat sairauden hoitoon ja kuntoutukseen liittyvissä asioissa, esimerkiksi palveluihin hakeutumisessa, asuntojen pölyseuraus- ja muutostöissä sekä lääkkeiden ja apuvälineiden käytössä. Tarvittaessa he tekevät kotikäyntejä. Kuntoutusohjaaja toimii yhdyshenkilönä hengityssairaana sekä hänen hoitoonsa ja kuntoutukseensa osallistuvien työntekijöiden välillä. Kuntoutusohjaajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Fysioterapia

Fysioterapiaa varten tarvitaan lähete hoitavalta lääkäriltä. Yksityisessä hoitolaitoksessa lääkärin läheteellä annettua fysioterapiaa saa Kelan sairausvakuutuskorvauksen.

Apuvälinepalvelut

Terveydenhuollon on kustannettava tai annettava käyttöön lääkärin tarpeelliseksi arvioimat apuvälineet, esimerkiksi lääkesumuttimet, happirikastimet ja CPAP-laitteet. Apuvälineiden hankkimista varten lääkärin on kirjoitettava lääkinnällisen kuntoutuksen lähete. Yleensä apuvälineet annetaan sairaalasta tai terveyskeskuksesta, jotka vastaavat myös laitteen käytön opetuksesta, seurannasta ja huollosta. Kun apuvälinettä ei enää tarvita, palautetaan se siihen sairaalaan tai terveyskeskukseen, josta se on myönnetty.

Kansaneläkelaitoksen kuntoutuspalvelut

Kuntoutustarpeen arviointi

Kelan kustantamaan kuntoutukseen pääsy edellyttää, että sairaus tai vamma haittaa olennaisesti työ- tai toimintakykyä ja että kuntoutuksella haittaa voidaan vähentää.

Kela selvittää tarvittaessa kuntoutustarpeen ja -mahdollisuudet, kun asiakas on saanut sairausvakuutuksen mukaista päivärahaa 60 päivältä. Kela tiedottaa kuntoutusmahdollisuuksista ja työkyvyttömyyseläkkeen hakemisesta viimeistään silloin, kun päivärahaoikeus on kestänyt 150 päivää.

Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus

Kelan on järjestettävä alle 65-vuotiaille vaikeavammaisille henkilöille pitkäaikaiset tai vaativat avo- ja laituskuntoutusjaksot, jos ne eivät liity välittömään sairaanhoitoon, ja jos ne ovat tarpeen kuntoutujan työ- tai toimintakyvyn säilyttämiseksi tai parantamiseksi.

Vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolle sairaus tai vamma aiheuttaa niin suurta haittaa, että hänellä on huomattavia vaikeuksia selviytyä jokapäiväisistä toiminnoista. Hengityssairaista mm. happihoitopotilaat, kystistä fibroosia, erityisen vaikeaa astmaa sairastavat henkilöt tai bronkopulmonaalista dysplasiaa (BPD) sairastavat lapset voivat olla vaikeavammaisia.

Edellytyksenä kuntoutukseen pääsulle on myös se, että hakija saa vähintään korotettua vammaistukea, eläkkeensaajien hoitotukea tai lapsen hoitotukea.

Hakeminen

Vaikeavammaisten lääkinnälliseen kuntoutukseen hakeudutaan Kelan kautta. Hakemukseen on liitettävä sairaalassa tai terveyskeskuksessa laadittu kuntoutussuunnitelma. Kuntoutussuunnitelma tehdään yhdessä asiakkaan kanssa vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi.

Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus

Kuntoutuksen sisältö

Ammatillista kuntoutusta on järjestettävä henkilölle, jolle sairaus tai vamma aiheuttaa uhkan tulla työkyvyttömäksi tai jonka työkyky on olennaisesti heikentynyt. Tukea voidaan myöntää mm. ammatilliseen koulutukseen, kuntoutustarvetta ja -mahdollisuuksia selvittäviin tutkimuksiin, työ- ja koulutuskokeiluihin sekä työkykyä ylläpitävään ja parantavaan valmennukseen.

Vaikeavammaisen apuvälineet

Kelan on kustannettava vaikeavammaiselle henkilölle työhön tai opiskeluun liittyvät kalliit ja vaativat apuvälineet, jotka ovat tarpeelliset työstä tai työhön tähtäävästä opiskelusta selviytymiseksi.

Elinkeinotuki

Ammatilliseen kuntoutukseen kuuluu myös elinkeinotuki, joka on elinkeinon tai ammatinharjoittamisen tukemiseksi annettu

avustus. Elinkeinotukea voidaan myöntää sekä oman yrityksen perustamista varten että olemassa olevalle yritykselle kuntoutujan työkyvyn parantamiseksi.

Hakeminen

Kelasta haettavan ammatillisen kuntoutuksen hakemukseen liitetään yleensä myös kuntoutussuunnitelma, koulu- ja työto-distukset sekä tarvittaessa ammatinvalinnanohjaajan lausunto. Jos hakemus koskee apuvälineitä tai elinkeinotukea, tarvitaan lisäksi muita liitteitä, joista saa lisätietoja Kelasta.

Harkinnanvarainen kuntoutus

Kela voi korvata ja järjestää muuta kuntoutusta vuosittain vahvistetun rahamäärän mukaisesti. Harkinnanvaraista kuntoutusta ovat mm. hengityssairaiden, allergisten tai tuberkuloosin sairastaneiden sopeutumisvalmennus- ja kuntoutuskurssit sekä ammatillisesti syvennetty lääketieteellinen varhaiskuntoutus (ASLAK). Kuntoutusmahdollisuuksista saa tietoja lääkäriltä, kuntoutusohjaajilta, Helistä ja Kelan toimistoista.

Työhallinnon ammatillinen kuntoutus

Työvoimatoimistot hoitavat vajaakuntoisten ammatilliseen kuntoutukseen kuuluvaa ammatinvalinnanohjausta, työvoimakoulutusta ja työhönsijoitusta.

Ammatinvalinnanohjauksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset edellytykset, terveydelliset tekijät ja eri työalojen tarjoamat mahdollisuudet. Ammatinvalinnanohjausta voidaan järjestää myös aikuisille, joiden on pakko vaihtaa ammattia esimerkiksi hengityssairauden tai allergian vuoksi. Työnvälitys auttaa työnhakijaa sopivien työmahdollisuuksien selvittelystä. Työvoimatoimistoista saa tietoa myös työvoimakoulutuksista.

Yleisten työvoimapalvelujen lisäksi vajaakuntoisille asiakkaille on tarvittaessa järjestettävä erityispalveluita, joita ovat mm. kuntoutustutkimukset sekä työ- ja koulutuskokeilut.

Vajaakuntoisten työllistymis- ja työllistämistukimahdollisuuksista saa lisätietoja työvoimatoimistosta.

Työeläkelaitosten kuntoutus

Työeläkelaitosten järjestämä kuntoutus pyrkii edistämään työkyvyn palauttamista ja toisaalta ylläpitämään jäljellä olevaa työkykyä. Kuntoutusmuotoja ovat esimerkiksi uudelleen koulutus, työkokeilu tai työhönvalmennus. Kuntoutukseen voivat hakeutua henkilöt, joilla on työkyvyttömyyden uhka. Hakijalla on muutoksenhakuoikeus kuntoutuspäätöksestä. Kuntoutuksen sisällöstä ei voi valittaa.

Työeläkelaitosten ammatillinen kuntoutus edellyttää, että kuntoutukseen hakija on ollut työelämässä ja ansainnut työeläketurvaa. Työeläkekuntoutusta haetaan omalta työeläkelaitokselta. Hakemuksen liitteeksi asiakas tarvitsee lääkärinlausunnon ja mahdolliset selvitykset kuntoutustarpeesta, -mahdollisuuksista ja -suunnitelmasta.

Ammattitautia sairastavien kuntoutus

Ammattitauteja sairastavien kuntoutusta korvataan tapaturmavakuutuslainsäädännön perusteella. Kuntoutukseen hakeudutaan ammattitaudin korvaavan vakuutusyhtiön kautta.

Työelämässä asbestille altistuneet tai asbestialtistuksen vuoksi ammattitautiin sairastuneet voivat hakeutua myös asbestikuntoremonttikursseille, joita Heli järjestää vuosittain yhteistyössä Suomen Ammattiliittojen Lomajärjestön (SAL) kanssa. Kurseista saa lisätietoja Helistä.

Yhteistyö kuntoutusasioissa

Kuntoutuksen yhteistyön turvaamiseksi toimii kunnassa kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmä. Siihen kuuluvat aina sosiaali- ja terveydenhuollon, työvoimahallinnon, opetushallinnon sekä Kelan edustajat. Tarvittaessa kokouksiin kutsutaan myös muita viranomaisia ja järjestöjen edustajia. Yhteistyöryhmä suunnittelee, edistää ja seuraa viranomaisten, laitosten ja yhteisöjen yhteistoimintaa paikallisella tasolla. Yhteistyöryhmä käsittelee myös sellaisia asiakasasioita, joissa tarvitaan yhteistyötä yksittäisen asiakkaan kokonaistilanteen selvittämiseksi ja kuntoutuspalvelujen piiriin ohjaamiseksi.

Sairaanhoitopiireissä toimivat kuntoutuksen asiakasyhteistyötoimikunnat. Valtakunnallisesti kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyötä koordinoi ja kehittää sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva kuntoutusasiain neuvottelukunta.

Kuntoutusajan toimeentuloturva

Kelan kuntoutusraha

Kuntoutusrahan tarkoituksena on turvata kuntoutujan toimeentulo kuntoutuksen aikana. Sitä voidaan maksaa myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä odotusajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Kuntoutusrahaa maksetaan, jos kuntoutuksen tavoitteena on työelämässä pysyminen, työelämään palaaminen tai sinne pääseminen. Vajaakuntoiselle henkilölle kuntoutusrahaa maksetaan myös oppisopimuskoulutuksen ajalta. Kuntoutusrahaa ei makseta, jos kuntoutuja käy töissä kuntoutuksen aikana.

Kuntoutusrahan saaminen edellyttää, että kuntoutus on tarpeellista ja siitä on tehty kuntoutuspäätös esimerkiksi terveydenhuollossa tai työterveyshuollossa. Hyväksyttävä kuntoutus voi olla mm. Kelan, julkisen terveydenhuollon, kunnan sosiaalitoimen tai työterveyshuollon järjestämää.

Kuntoutusrahaa voivat saada 16 - 67 -vuotiaat henkilöt. Sopeutumisvalmennukseen tai perhekuntoutukseen osallistuvat omaiset voivat myös saada kuntoutusrahaa.

Jos kuntoutuja saa täyttä työkyvyttömyyseläkettä, työttömyyseläkettä tai sukupolvenvaihdoseläkettä, hän saa eläkkeensä lisäksi kuntoutusrahaa 10 prosenttia hänelle maksettavan eläkkeen määrästä kuukautta kohti.

Omastuuu aika Kuntoutusrahaan sisältyy eripituisia omastuuu aikoja hakijan tilanteen mukaan. Yleensä omastuuu aika on kuntoutuksen alkamispäivän lisäksi yhdeksän seuraavaa arkipäivää.

Omastuuu aika on kuitenkin vain yhden päivän mittainen enintään 12 arkipäivää kestävässä sopeutumisvalmennuksessa tai

perhekuntoutuksessa ja enintään 18 arkipäivää kestävässä yksilöllisessä kuntoutuksessa. Omavastuu-aikaa ei ole lainkaan esimerkiksi silloin, jos kuntoutusrahaa myönnetään lapsensa kuntoutukseen osallistuvalla vanhemmalla.

Määrä Kuntoutusrahaa maksetaan kuntoutuksen arkipäiviltä ja se on yleensä sairausvakuutuksen päivärahan suuruinen. Ammatillisen kuntoutuksen ajalta kuntoutusraha on kuitenkin sairauspäivärahasta poiketen 75 prosenttia työtuloista. Kuntoutusraha on veronalaista tuloa.

Nuoren kuntoutusraha 16 – 19 -vuotiailla vajaakuntoisilla nuorilla maksetaan kuntoutusrahaa ammatillisen kuntoutumisen käynnistymiseksi ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen ehkäisemiseksi. Jos nuori on 20 vuotta täyttäessään kuntoutuksessa, esimerkiksi ammatillisessa koulutuksessa, kuntoutusrahan maksamista jatketaan kuntoutussuunnitelman mukaisen meneillään olevan kuntoutuksen loppuun saakka.

Kuntoutusrahan saaminen edellyttää, että nuoren työkyky ja ansiomahdollisuudet ovat sairauden tai vamman vuoksi olennaisesti heikentyneet ja nuorelle on kotikunnassa laadittu henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutumissuunnitelma.

Hakeminen Kuntoutusrahaa haetaan Kelasta neljän kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan saada. Kuntoutusrahaa haettaessa on esitettävä kuntoutuspäätös sekä mahdolliset lisäselvitykset, jotka vaikuttavat kuntoutusrahan määrään. Nuorten kuntoutusraha-hakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto ja kotikunnassa laadittu henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutumissuunnitelma.

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan maksaa kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta. Sen tavoitteena on tukea työllistymistä kuntoutuksen jälkeen.

Hakeminen Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta on haettava Kelasta neljän kuukauden kuluessa siitä, kun kuntoutusrahan maksaminen päättyy.

Taloudellinen tuki työeläkelaitosten kuntoutuksessa

Työeläkelaitosten järjestämässä kuntoutuksessa maksaa työeläkejärjestelmä myös kuntoutusrahan ja harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen. Kuntoutusrahan määrä on vakuutetun laskennallinen työkyvyttömyyseläke korotettuna 33 prosentilla. Lisätietoja saa työeläkelaitoksista.

Taloudellista tukea hengityssairaalle

Tukea hengityssairaahan lapsen perheelle

Erityishoitoraha

Erityishoitoraha on tarkoitettu lapsen vanhemmille, ja se korvaa lyhytaikaista lapsen sairaudesta aiheutuvaa ansionmenetystä. Erityishoitorahaa maksetaan alle 16-vuotiaan lapsen hoitoon tai kuntoutukseen osallistuvalla isällä tai äidillä. Erityishoitorahaa voi hakea myös avio- tai avopuolisonsa lapsen, ottolapsen tai kasvattilapsen hoidon ja kuntoutuksen vuoksi.

Edellytykset

Erityishoitorahan saaminen edellyttää, että hakija ei voi tehdä työtään, eikä hän saa palkkaa poissaolon ajalta. Sairaalahoidon tai kuntoutuksen ajalta erityishoitorahaa voidaan maksaa molemmille vanhemmille, jos lääkäri pitää kummankin vanhemman osallistumista hoitoon tarpeellisena.

Erityishoitorahaa voi hakea, jos isä tai äiti osallistuu alle 7-vuotiaan lapsensa hoitoon tai kuntoutukseen sairaalassa, sairaalan poliklinikalla tai kuntoutus- tai sopeutumisvalmennuskurssilla. 7 – 15 -vuotiaan lapsen sairauden on oltava vaikea ennen kuin erityishoitoraha myönnetään.

Myös sairaalahoitoon tai sairaalan poliklinikkahoitoon liittyvän kotihoidon ajalta on mahdollista saada erityishoitorahaa, jos lapsen sairaus on vaikea. Lasta hoitava lääkäri arvioi hoitoon osallistumisen tarpeen ja sairauden vaikeusasteen. Vaikean keuhkoastman perusteella voi hakea erityishoitorahaa.

Kesto

Erityishoitorahaa maksetaan saman sairauden perusteella enintään 60 arkipäivältä lasta kohden. Enimmäisaika lasketaan erikseen sairaalahoidon ja kotihoidon ajalta. Aikaa voidaan jatkaa, jos lääkäri arvioi siihen olevan erityistä tarvetta.

Määrä

Erityishoitoraha on sairauspäivärahan suuruinen ja se on verollista tuloa. Myös kotiäidit ja opiskelijat voivat saada erityishoitorahaa. Erityishoitorahaa ei makseta, jos hakija saa äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa tai sairauspäivärahaa. Erityishoitorahan saajalla ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan eikä työmarkkinatukeen.

Hakeminen

Erityishoitorahaa haetaan Kelasta. Hakemukseen liitetään lääkäriltä saatu D-todistus hoitoon osallistumisen tarpeellisuudesta. Sopeutumisvalmennus- tai kuntoutuskurssille tai muuhun vastaavaan kurssitoimintaan osallistuminen osoitetaan kurssin järjestäjän antamalla todistuksella. Erityishoitorahaa voi hakea takautuvasti neljän kuukauden ajalta.

Lapsen hoitotuki

Sairaana lapsen kotihoidon tukemiseksi Kela maksaa lapsen hoitotukea. Sitä on mahdollista hakea alle 16-vuotiaan lapsen hoidosta ja kuntoutuksesta aiheutuvan taloudellisen tai muun rasituksen korvaamiseksi. Lapsen hoitotukea harkittaessa ratkaisevaa ei ole sairauden diagnoosi, vaan rasitus ja kustannukset, jotka sairaudesta aiheutuvat. Astmaa tai allergiaa sairastavan lapsen hoidosta aiheutuva rasitus voi vaihdella suuresti.

Lapsen hoitotukea maksetaan joko määräaikaisesti tai 16 ikävuoteen saakka. Tuen saamiseen eivät vaikuta vanhempien tai lapsen tulot eikä varallisuus. Pysyvästi tai yli kolme kuukautta kestävä laitosp- ja sairaalahoitovaiheet katkaisevat hoitotuen maksun kokonaan tai väliaikaisesti. Lapsen hoitotuki on verotonta tuloa.

Lapsen hoitotuki on porrastettu kolmeen ryhmään. Ratkaisu ryhmästä tehdään Kelassa hoidosta ja kuntoutuksesta aiheutuvan taloudellisen ja muun rasituksen kokonaisarvion perusteella. Astmaa sairastavan lapsen hoitotuesta on annettu yleisiä suuntaviivoja seuraavasti:

Ei hoitotukea

- Oireeton tai hyvin lieväoireinen astma, jolloin hoitona on kausiluontoinen tai jaksottainen lääkitys.
- Kouluikäiset lapset, jotka pysyvät säännöllisellä, inhaloitavalla tulehduksenvastaisella lääkityksellä vähäoireisina.
- Kouluikäiset lapset, joilla on säännöllinen, inhaloitava,

tulehduksenvastainen lääkitys astmaan ja lisäksi esimerkiksi maito- tai kananmuna-allergiadieetti tai ristiallergia.

Hoitotuki (78,46 €/kk)

- Lapsi oireilee jatkuvasti asianmukaisesta lääkityksestä huolimatta esimerkiksi siksi, että oireita ylläpitäviä tekijöitä on vaikea poistaa hänen elinympäristöstään.
- Alle kouluikäiset lapset, joilla on vähintään puolen vuoden ajan säännöllinen, jatkuva tulehduksenvastainen lääkitys, joka toteutetaan yleensä tilajatkkeen avulla.
- Koulua käyvät lapset sairauden toteamisen jälkeen, jos sairaudesta aiheutuu taloudellista rasitusta vähintään puolen vuoden ajan.
- Koululaiset, joilla on hoidosta huolimatta vuoden aikana vähintään kolme lääkärin toteamaa sairauden pahenemisvaihetta.
- Koulua käyvät lapset, joilla on hoitoa vaativan astman lisäksi vilja-allergia ja/tai laaja-alainen atooppinen ihottuma.

Korotettu hoitotuki (183,09 €/kk)

- Astma on johtanut selvään keuhkofunktion alenemiseen ja siihen liittyy muita runsaasti hoitoa vaativia sairauksia kuten vaikea atooppinen ihottuma (jatkuva kortisonin tai takrolimusivoiteiden käyttö, valohoidot).
- Vaikeaan astmaan liittyvät laaja-alaiset ruoka-aineallergiat tai vaikea atooppinen ihottuma (vaikeana astmaa pidetään, jos lapsella on vähintään kolme sairaalakäyntiä vuodessa todetun obstruktion vuoksi ja jatkuva anti-inflammatorinen lääkitys).
- Alle kouluikäisellä lapsella vaikeaan astmaan liittyy infektiokierre.
- Bronkopulmonaalinen dysplasia (BPD) silloin, kun se on verrattavissa vaikeaan astmaan.

Erityishoitotuki (340,03 €/kk)

- Erittäin vaikeahoitoinen astma tai lapsi on monisairas tai vammainen.

- Bronkopulmonaalinen dysplasia (BPD) silloin, kun se on verrattavissa erittäin vaikeahoitoiseen astmaan.

Kystinen
fibroosi

Kystistä fibroosia (CF) sairastavalla lapsella on yleensä oikeus erityishoitotukeen.

Hakeminen

Lapsen hoitotukea haetaan Kelasta. Hakemukseen liitetään lääkärintuoto C, joka ei saa olla vuotta vanhempi. Hoitotuki myönnetään enintään vuoden ajalta takautuvasti.

Hengityssairaana aikuisen tukimuotoja

Vammaistuki

Vammaistuen tarkoituksena on tukea taloudellisesti työikäisten vammaisten henkilöiden selviytymistä työssä, opiskelussa ja jokapäiväisessä elämässä.

Kenelle
vammatukea?

Vammaistukea maksetaan sairauden tai vamman aiheuttaman haitan, avuntarpeen ja erityiskustannusten korvaamiseksi 16 – 64 -vuotiaalle henkilölle, joka ei saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista

- työkyvyttömyyseläkettä
- kuntoutustukea
- yksilöllistä varhaiseläkettä.

Jos henkilö saa tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain, sotilasvammalain, ammattitautilain tai muiden vastaavien lakien mukaista haitta- tai avuttomuuskorvausta, hänellä ei ole oikeutta vammaistukeen saman vamman perusteella.

Edellytykset

Vammaistuen saamisen edellytyksenä on, että hakijalla on sairaus tai vamma, joka aiheuttaa toimintakyvyn alentumista yhtäjaksoisesti ainakin vuoden ajan. Toimintakyvyn alentumisella tarkoitetaan sitä, että sairaus tai vamma on heikentänyt henkilön kykyä huolehtia itsestään tai selviytymistä välttämättömistä työ-, opiskelu- ja kotitaloustehtävistä.

Erityis-
kustannukset

Erityiskustannuksilla tarkoitetaan henkilölle sairaudesta tai vammasta aiheutuvia tarpeellisia ylimääräisiä kustannuksia, jotka

henkilö itse maksaa. Erityiskustannuksia ovat mm. sairaanhoito-, matka- ja kotipalvelukustannukset, erityisvaatetus, erityisruokavaliot, asumis-, työ- ja koulutusjärjestelyt sekä erilaiset kuntoutustoimenpiteet. Kustannuksia voi tulla lisäksi vapaa-ajan vietosta, yhteiskunnallisiin toimintoihin osallistumisesta, apuvälineistä ja asiantuntija-avusta. Erityiskustannusten on vastattava maksettavan vammaistuen määrää.

Vammaistukea voi saada joko toistaiseksi tai määräajaksi. Vammaistuen saamiseen eivät vaikuta hakijan tulot eikä varallisuus. Vammaistuki on verotonta.

Vammaistukea ei makseta jatkuvassa tai pitkäaikaisessa julkisessa laitoshoidossa olevalle henkilölle.

Vammaistukiryhmät

Vammaistuen saamiseen vaikuttavat sairaudesta tai vammasta aiheutuvan haitan aiheuttaman avun, ohjauksen ja valvonnan määrä tai erityiskustannusten suuruus.

Vammaistuki on porrastettu kolmeen ryhmään:

Vammaistuki (78,46 euroa/kk)

Sairaudesta tai vammasta aiheutuu olennaista haittaa ja jatkuvia erityiskustannuksia.

Korotettu vammaistuki (183,09 euroa/kk)

Sairaudesta tai vammasta aiheutuu huomattavaa haittaa tai huomattavia erityiskustannuksia. Sitä voidaan maksaa myös, jos hakija tarvitsee pukeutumisessa, peseytymisessä, ruokailussa ja muissa henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissään ja asioinnissa säännöllisesti toistuvaa toisen henkilön apua, ohjausta tai valvontaa.

Erityisvammaistuki (340,03 €/kk)

Hakija on vaikeasti vammainen tai hänellä on vamman vuoksi erittäin huomattavia erityiskustannuksia. Erityisvammaistuki voidaan myöntää myös, jos hakija tarvitsee päivittäin henkilö-

kohtaisissa toiminnoissaan paljon toisen henkilön apua, ohjausta tai valvontaa.

Hakeminen

Vammaistukea haetaan Kelasta. Hakemuksen liitteeksi tarvitaan C-lääkärintlausunto, joka ei saa olla yhtä vuotta vanhempi. Vammaistukea voidaan maksaa takautuvasti korkeintaan yhden vuoden ajalta.

Eläkkeensaajien hoitotuki

Eläkkeensaajien hoitotuen tarkoituksena on tukea sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan kotona asumista ja siellä tapahtuvaa hoitoa sekä korvata sairaudesta tai vammasta aiheutuvia erityiskustannuksia.

Edellytykset

Hoitotuki voidaan myöntää henkilölle, jonka toimintakyky on heikentynyt sairauden tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti ainakin vuoden ajan. Toimintakyvyn heikentyminen tarkoittaa, että hakijan kyky huolehtia itsestään ja arkielämässä tarvittavista toiminnoista on sairauden tai vamman vuoksi vaikeutunut.

Erityiskustannusten perusteella hoitotuki voidaan myöntää, jos hakijalla on sairaudesta tai vammasta aiheutuvia kustannuksia vähintään hoitotuen määrän verran kuukautta kohti. Erityiskustannuksista otetaan huomioon vain ne kustannukset, jotka hakija maksaa itse. Hoitotuen saamiseen eivät vaikuta hakijan tulot eikä varallisuus. Hoitotuki on veroton etuus.

Hoitotukea ei makseta yli kolme kuukautta kestävässä laitoshoidossa olevalle eläkkeensaajalle.

Hoitotuki-ryhmät

Eläkkeensaajan hoitotuki on porrastettu kolmeen ryhmään:

Hoitotuki (52,55 €/kk)

Eläkkeensaaja tarvitsee pukeutumisessa, peseytymisessä, ruokailussa ja muissa henkilökohtaisissa toiminnoissa, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti toistuvaa toisen henkilön apua tai ohjausta ja valvontaa tai hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erityiskustannuksia.

Korotettu hoitotuki (130,83 €/kk)

Eläkkeensaaja tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa jokapäiväistä, aikaa vievää toisen henkilön apua, huomattavassa määrin säännöllistä ohjausta ja valvontaa tai hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta huomattavia erityiskustannuksia.

Erityishoitotuki (261,64 €/kk)

Eläkkeensaaja on yhtämittaisen hoidon ja valvonnan tarpeessa tai hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

Hakeminen

Eläkkeensaajien hoitotukea haetaan Kelasta. Hakemukseen liitetään lääkärinlausunto C, joka ei saa olla vuotta vanhempi.

Eläkkeensaajien hoitotukea voidaan myöntää takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta.

Verotus

Veronmaksukyvyyn alentumisvähennys

Jos pienituloisen henkilön veronmaksukyky on olennaisesti alentunut esimerkiksi sairauden tai työttömyyden vuoksi, on mahdollista hakea verottajalta veronmaksukyvyyn alentumisvähennystä. Vähennyksen enimmäismäärä on 1 400 euroa, ja se tehdään ansiotuloista.

Verottaja päättää veronmaksukyvyyn alentumisvähennyksestä tapauskohtaisesti. Lisätietoja saa verovirastosta.

Invalidivähennys

Haitan suuruus Invalidivähennykseen on oikeus henkilöllä, jolla on sairaudesta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta. Haitta-asteen on oltava vähintään 30 prosenttia (haittaluokka 6). Täyden vähennyksen saa henkilö, jonka haitta-aste on 100 prosenttia (haittaluokka 20). Vähennyksen saamiseksi on verottajalle toimitettava lääkärintlausunto, josta ilmenee haitta-asteen suuruus.

Täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavan haitta-asteeksi katsotaan 100 prosenttia ja osaeläkettä saavan 50 prosenttia ilman eri selvitystä. Oikeus invalidivähennykseen säilyy, vaikka työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi.

Kotitaloustyön verovähennys

**Kotitalous-,
hoiva- ja
hoitotyöt,
remontit**

Kotitaloustyön verovähennys on mahdollista saada ulkopuolisella teetetystä kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä sekä asunnon ja vapaa-ajan asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä. Kotitaloustyöllä tarkoitetaan mm. siivous-, ruuanlaitto- ja asiointipalveluja, pihan hoitoa (esimerkiksi nurmikon leikkausta ja pihan aurausta) sekä remontteja. Verovähennyksen voi saada myös työstä, joka on tehty lähiomaisten, kuten omien tai appivanhempien asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa. Asunto-osakeyhtiölle vähennystä ei myönnetä.

Vähennyksen suuruus

Verotuksessa voi vähentää 60 prosenttia arvonlisäverollisesta työkorvauksesta, jos työ on ostettu ennakoperintärekisteriin merkityltä yrittäjältä tai yritykseltä. Myös yleishyödylliselle yhteisölle maksetusta palkkiosta saa vähentää 60 prosenttia. Jos perhe tai yksityinen henkilö palkkaa työntekijän työsuhteeseen, voi verotuksessa vähentää 30 prosenttia palkasta sekä palkkaan liittyvät työnantajan sivukulut.

Vähennyksen määrä vuonna 2006 on enintään 2 300 euroa henkilöä kohden. Vähennys voi koostua pelkästään kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä tai siihen voi sisältyä asunnon ja vapaa-ajan asunnon kunnossapito- ja perusparannustöistä aiheutuvaa vähennystä enintään 1 150 euroa vuodessa. Vähennyksen omavastuu on 100 euroa.

Estävät etuudet

Vähennystä ei saa esimerkiksi silloin, jos samaa työtä varten on myönnetty omaishoidon tukea, lasten kotihoidon tai yksityisen hoidon tukea tai korjausavustusta. Lisätietoja kotitalousvähennyksestä antavat verovirastot.

Työkyvyttömyys

28

Sairauspäiväraha

Sairauspäiväraha korvaa työkyvyttömyydestä aiheutuvaa ansionmenetystä. Päivärahaa maksetaan 16–67 -vuotiaalle Suomessa asuvalle henkilölle, joka ei sairauden vuoksi pysty tekemään työtä. Päivärahan saaminen edellyttää, että hakija on ollut työssä kolmen kuukauden ajan ennen työkyvyttömyyden alkamista. Päivärahaa voidaan myöntää myös mm. työttömälle työnhakijalle ja päätoimiselle opiskelijalle.

Ostavastuu-aika Sairauspäiväraha myönnetään omavastuu-aikaa seuraavasta arkipäivästä lähtien. Omavastuu-aika on sairastumispäivä ja yhdeksän seuraavaa arkipäivää. Jos työkyvyttömyys alkaa saman sairauden perusteella 30 päivän kuluessa edellisen päivärahaikauden päättymisestä, omavastuu-aika on vain sairastumispäivä. Yrittäjän omavastuu-aika on sairastumispäivän lisäksi kolme seuraavaa arkipäivää.

Määrä Sairauspäivärahan suuruuteen vaikuttaa hakijan työtulojen määrä ja se on verollista tuloa. Päivärahaa ei makseta, jos työtulot ovat alle 1 090 euroa vuodessa. Henkilöllä katsotaan tällöinkin olevan oikeus päivärahaan. Tällä on merkitystä mm. kuntoutustarpeen sekä kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen alkamisen selvittämisessä.

Myös pienituloiset ja tuloja vailla olevat henkilöt voivat hakea Kelasta päivärahaa. Päivärahaa maksetaan vähintään 15,20 euroa arkipäivältä sen jälkeen, kun työkyvyttömyys on kestänyt yhtäjaksoisesti yli 55 päivää.

Päivärahaa maksetaan kuudelta arkipäivältä viikossa ja enintään 300 arkipäivältä.

Hakeminen Päivärahaa haetaan Kelasta. Hakemukseen on liitettävä lääkärin todistus työkyvyttömyydestä sekä mahdolliset muut selvitykset. Hakuaika on neljä kuukautta päivärahaoikeuden alkamisesta.

Tapaturmia, ammattitauteja, liikennevahinkoja ja sotilasvammoja korvattaessa päivärahan maksaa ensisijaisesti korvausvelvollinen vakuutusjärjestelmä.

Eläketurva

Suomessa on kaksi lakisäateistä eläkejärjestelmää. Ansioeläkkeet ansaitaan omalla palkkatyöllä tai yrittäjänä. Jos ansioeläkkeiden määrä jää pieneksi, eläketurvaa täydentää vähimmäistoimeentulon turvaava kansaneläkejärjestelmä. Muiden eläkkeiden ylittäessä säädetty tulorajat kansaneläkettä ei jää lainkaan maksettavaksi.

Pitkäaikaisen työkyvyttömyyden aiheuttamaa ansiotulojen menetystä korvataan työkyvyttömyyseläkkeillä. Niitä ovat täysi työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki, osakuntoutustuki, osatyökyvyttömyyseläke ja yksilöllinen varhaiseläke.

Kun sairaus aiheuttaa työkyvyttömyyden, työntekijä hakee ensin yleensä sairauspäivärahaa. Jos sairaus pitkittyy, haetaan työkyvyttömyyseläkettä. Kuntoutusta pidetään ensisijaisena toimenpiteenä, kun oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen ratkaistaan.

Kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke

Kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä voi saada, kun sairauspäiväraha on päättynyt ja kuntoutusmahdollisuudet on selvitetty. Kansaneläkettä ei makseta lainkaan, jos hakijan ansiotulot ylittävät voimassaolevan tulorajan.

Kenelle?

Kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä maksetaan 16 - 64 -vuotiaille. Alle 20-vuotiaiden vajaakuntoisten nuorten mahdollisuudet kuntoutukseen selvitetään aina ennen kuin työkyvyttömyyseläke myönnetään. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen edellyttää sairautta tai vammaa, jonka vuoksi henkilö ei voi ansaita toimeentuloaan. Työkyvyttömyyseläkkeen ratkaisu perustuu arvioon hakijan kokonaistilanteesta, johon vaikuttavat myös mm. ikä, ammatti, koulutus ja työkokemus. Työkyky arvioidaan B-lääkärinlausunnon perusteella.

Työeläkelakien työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen edellyttää aina sairautta tai vammaa, joka vaikuttaa ansiotulojen vähentymiseen tai estää kokonaan työntöön vähintään vuoden ajan. Eläkelaitos ratkaisee, hyväksytäänkö hakemus ja myönnetäänkö eläke täytenä vai osatyökyvyttömyyseläkkeenä. Täysi työkyvyttömyyseläke edellyttää, että hakijan ansiokyky on alentunut vähintään 60 prosenttia.

Kenelle?

Työkyvyttömyyseläkkeen ikäraja on 18 vuotta. Eläkkeen hakijalta edellytetään, että hän on ollut työelämässä. Työkyvyttömyyseläke karttuu tehdystä työstä sekä usein myös tulevasta ajasta eli odotettavissa olevasta ansainta-ajasta työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään.

Päätöstä tehdessään työeläkelaitos ottaa huomioon mm. hakijan iän, koulutuksen, työkokemuksen ja mahdollisuudet tehdä sairaudesta huolimatta jotain muuta työtä.

Osatyökyvyttömyyseläke

Osatyökyvyttömyyseläke on tarkoitettu työntekijälle tai yrittäjälle, jolla on työkykyä jäljellä sen verran, että hän voi selviytyä osa-aikatyöstä ja kevyemmistä työtehtävistä. Ansiotason pitää alentua sairauden vuoksi vähintään 40 prosenttia. Osatyökyvyttömyyseläkkeelle voi siirtyä suoraan työstä ja siitä voi hakea ennakkopäätöksen vielä työssä ollessa. Osatyökyvyttömyyseläke voidaan myöntää myös työttömyyspäivärahaa saavalle työttömälle.

Yksilöllinen varhaiseläke

Yksilöllistä varhaiseläkettä voidaan maksaa sekä kansaneläkelainin että työeläkelakien perusteella. Eläkkeen voivat saada vain vuonna 1943 syntyneet alle 63-vuotiaat henkilöt. 63 vuotta täyttäneille myönnetään vanhuuseläke.

Kansaneläkelain mukainen yksilöllinen varhaiseläke määräytyy kuten muukin kansaneläke tuloajan perusteella.

Yksilöllisen varhaiseläkkeen ehtona on, että sairaus heikentää merkittävästi hakijan työntekoa. Eläkkeen voi saada kuitenkin lievemmin lääketieteellisin perustein kuin varsinaisen työkyvyt-

tömyyseläkkeen. Työkykyä arvioitaessa otetaan terveydentilan lisäksi huomioon ikääntymisestä aiheutuvat tekijät, pitkäaikainen työssäkäynti, työn aiheuttama rasittuneisuus sekä työolot.

Eläkkeen lisäksi hakijalla saa olla jonkin verran ansiotuloja. Tulorajat kannattaa tarkistaa Kelasta tai työeläkelaitoksesta.

Kuntoutustuki

Kuntoutustuki turvaa toimeentulon määräaikaisen, vähintään vuoden kestävästä työkyvyttömyyden aikana. Kuntoutustuen edellytyksenä on, että hakijan työkyvyn voidaan olettaa palautuvan asianmukaisella hoidolla ja kuntoutuksella. Hakijalla on oltava myös laadittuna tai valmisteilla hoito- tai kuntoutussuunnitelma.

Kuntoutustukea voi saada joko kansaneläketurvan (Kela) tai ansioeläketurvan (työeläkelaitos) kautta. Työeläkelakien mukaan kuntoutustukea voidaan myöntää myös osakuntoutustukena, jos työkyky on alentunut 40 prosenttia.

Työkyvyttömyyseläkkeiden hakeminen

Työkyvyttömyyden alkuvaiheessa maksetaan yleensä sairausvakuutuksen päivärahaa. Kun sitä on maksettu 150 päivältä, Kela vahvistaa päivärahan enimmäisajan ja antaa päivärahan saajalle tietoa kuntoutusmahdollisuuksista ja eläkkeen hakemisesta.

Yksilöllinen varhaiseläke ja osatyökyvyttömyyseläke voivat alkaa ilman sairauspäiväraajaksoa. Hakijalla on oikeus vielä työssä ollessaan saada eläkelaitokselta ennakkopäätös siitä, onko hänellä oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen tai osatyökyvyttömyyseläkkeeseen.

Kuntoutustukea ei voi hakea erikseen, vaan eläkelaitos päättää työkyvyttömyyseläkettä käsitellessään, myönnetäänkö hakijalle määräajaksi kuntoutustuki vai toistaiseksi työkyvyttömyyseläke.

Työkyvyttömyyseläkettä haetaan siltä eläkelaitokselta, jossa työntekijän tai yrittäjän eläkevakuutus on viimeksi järjestetty. Hakemukseen on liitettävä mahdollisimman tuore B-lääkärinlausunto.

Yhdellä eläkehakemuksella voi samanaikaisesti hakea eri työeläkelakien mukaista eläkettä ja kansaneläkettä. Hakemuksen voi toimittaa Kelaan, työeläkelaitokseen tai Eläketurvakeskukseen.

Eläke lepäämään

Jos kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen saaja työllistyy niin, että hän saa palkkaa vähintään 588,66 euroa kuukaudessa, eläkkeen voi jättää lepäämään.

Täysimääräisen työkyvyttömyyseläkkeen voi jättää lepäämään vähintään kuudeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Eläkkeen voivat jättää lepäämään ne henkilöt, joilla ei ole kansaneläkkeen määrään vaikuttavaa työeläkettä.

Eläkkeen lepäämään jättämisestä alkaen maksetaan erityisvammaistuen suuruista vammaistukea kahden vuoden ajalta. Lisätietoja saa Kelan toimistosta.

Ammattitaudit

Työstä tai työolosuhteista aiheutuneet ammattitaudit, esim. ihottuma, ammattiastma, asbestisairaudet tai homepölykeuhko korvataan tapaturmavakuutuslain mukaan. Lakisääteinen tapaturmavakuutus koskee kaikkia Suomessa työskenteleviä työntekijöitä. Itsenäiset yrittäjät voivat ottaa vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutus on järjestetty maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslailla.

Sairaanhoito- korvaukset

Tapaturmavakuutuksesta korvataan ammattitaudista aiheutunut sairaanhoito, mm. lääkkeet, lääkärinhoito, sairaalahoito, sairausmatkat ja apuvälineet, esimerkiksi happirikastimen käyttö.

Ammattitaudin toteamiseksi tehdyt tutkimuskulut korvataan, kun ammattitautiepäily on ollut perusteltu, vaikka sairaus ei osoittautuisikaan ammattitaudiksi.

Ansionmenetyks- korvaukset

Ammattitaudin aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalta maksetaan yleensä aluksi päivärahaa. Päivärahan päättymisen jälkeen tai sairauden ilmenemispäivästä lähtien sairastuneella on oikeus

tapaturmaeläkkeeseen, jos työkyky on alentunut ammattitaudin vuoksi vähintään 10 prosenttia ja työansiot ovat alentuneet.

Täysi tapaturmaeläke on 85 prosenttia vuosityöansiosta. 65 vuotta täyttäneen täysimääräinen eläke laskee 70 prosenttiin vuosityöansiosta. Vuosityöansiolla tarkoitetaan vakiintunutta ansiotasoa ammattitaudin ilmetessä. Asbestin aiheuttamiin ammattitauteihin sairastuneet ovat usein eläkkeellä, kun sairaus todetaan. Tällöin vuosityöansio lasketaan sen ansiotason mukaan, joka sairastuneella viimeksi oli työvuosina ja määrä korotetaan sairauden ilmenemisvuoden tasoon.

Haittaraha

Haittarahaa maksetaan vamman tai sairauden aiheuttamasta pysyvistä haitasta sen jälkeen, kun sairauden ilmenemisestä on kulunut yksi vuosi. Haittarahan suuruus perustuu haittaluokitukseen, jonka mukaan sairauden tai vamman aiheuttamat haitat on jaettu 20 haittaluokkaan, joista haittaluokka 20 on korkein.

Luokissa 1-10 haittaraha maksetaan kertakorvauksena. Luokissa 11 – 20 haittaraha maksetaan ammattitautiin sairastuneen valinnan mukaan joko kertakaikkisena tai jatkuvana. Ammattisyöpään sairastuneille maksetaan poikkeuksellisesti aina haittaluokka 10 vastaava kertakorvaus ja lisäksi jatkuva haittaraha oikean haittaluokan mukaisesti.

Haittarahan suuruuteen eivät vaikuta työntekijän omat ansiot, vaan pohjana on kaikille tapaturmavakuutuslain mukainen minimivuosityöansio. Haittarahan määrään vaikuttavat myös työntekijän ikä ja sukupuoli.

Lisäksi on mahdollista saada haittalisää, jos sairastunut työntekijä tarvitsee toisen ihmisen apua selviytymisessään. Sairastumisen jälkeen voidaan ensimmäisenä vuonna maksaa myös kodinhoidosta aiheutuneita ylimääräisiä kustannuksia.

Vakuutusyhtiöiden kustantama kuntoutus

Ammattitaudin yhteydessä kuntoutusta korvataan tapaturmavakuutuslainsäädännön perusteella. Kuntoutukseen hakeudutaan ammattitaudin korvaavan vakuutusyhtiön kautta.

Perhe-eläke ja hautausapu

Kuoleman jälkeen maksetaan omaisille hautausapua ja perhe-eläkettä, jos kuolinsyyksi todetaan ammattitauti. Perhe-eläkkeeseen on oikeus leskellä ja alle 18-vuotiailla lapsilla sekä opiskelevilla alle 25-vuotiailla lapsilla. Avopuoliso voi saada perhe-eläkkeen vain, jos puolisoilla on ollut yhteinen lapsi tai viranomaisen oikeaksi todistama sopimus keskinäisestä elatuksesta. Perhe-eläkkeeseen on rajoituksia myös silloin, jos avo- tai avioliitto on solmittu vasta ammattitaudin ilmenemisen jälkeen.

Hakeminen

Ammattitautia epäilevän työntekijän on hakeuduttava lääkäriin ja kerrottava asiasta mahdolliselle työnantajalle, joka tekee ilmoituksen vakuutusyhtiölle.

Asbestille altistuneet ovat usein sairastuessaan eläkkeellä, jolloin hoitava lääkäri, sairaala tai henkilö itse lähettää hakemuksen ja lääkärinlausunnon vakuutusyhtiölle. E-lääkärinlausunto lähetetään siihen vakuutusyhtiöön, jossa työntekijän viimeinen asbestialtistinen työ on ollut vakuutettuna. Jos vakuutusyhtiö ei ole tiedossa, voi korvaushakemuksen ja lääkärinlausunnon lähettää mihin tahansa tapaturmavakuutusyhtiöön. Asbestille altistuneiden on toimitettava vakuutusyhtiölle tarkka selvitys työhistoriasta, koska sairaudet ilmenevät vuosikymmenien jälkeen altistumisesta.

Jos asbestin aiheuttama ammattitauti todetaan vasta kuoleman jälkeen ruumiinavauksessa, voivat omaiset laittaa korvaushakemuksen vireille. Tällöin korvaukset maksetaan kuolinpesälle.

Verotus

Päiväraha, tapaturmaeläke ja perhe-eläke ovat veronalaista tuloa. Muut korvaukset ovat verottomia.

Asuminen ja kotipalvelut

Vammaispalvelulaki

Palvelut ja tukitoimet

Vammaispalvelulain mukaan kunnan velvollisuus on järjestää vaikeavammaisille kuljetus- ja tulkkipalvelut, palveluasuminen sekä asunnon muutostyöt ja asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet. Kunta voi harkintansa mukaan myöntää palveluja muillekin kuin vaikeavammaisille henkilöille. Tällaisia palveluja ovat kuntoutusohjaus, sopeutumisvalmennus, henkilökohtaisen avustajan myöntäminen sekä välineet, koneet ja laitteet, joita tarvitaan päivittäisissä toiminnoissa selviytymiseksi. Kustannukset korvataan vammaiselle henkilölle joko kokonaan tai osittain.

Asunnon muutostyöt, asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet

Vammaispalvelulaki velvoittaa kunnan korvaamaan vaikeavammaiselle asunnon muutostöistä sekä asuntoon kuuluvista välineistä ja laitteista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset silloin, kun henkilö sairautensa tai vammansa vuoksi niitä tarvitsee.

Vaikeasti hengityssairaat voivat saada korvausta asunnon rakennus- tai sisustusmateriaalien muuttamisesta. Muutostyöt korvataan yleensä vain keuhkosairauksien erikoislääkärin suosituksesta. Lääkärinlausunnosta pitää ilmetä, että hakija on vammaispalvelulain tarkoittama vaikeavammainen henkilö.

Koneet, laitteet ja välineet

Osa pitkäaikaissairaan tai vammaisen henkilön tarvitsemista laitteista tai välineistä myönnetään lääkinnällisenä kuntoutuksena hoitavasta sairaalasta tai terveyskeskuksesta. Vaikeasti hengityssairaat saavat esimerkiksi happirikastimen terveydenhuollosta.

Kunnan sosiaalitoimi korvaa vammaispalvelulain perusteella muita liikkumisessa, viestinnässä ja päivittäisessä elämässä tarvittavia koneita, laitteita ja välineitä. Kunta voi korvata harkintansa perusteella puolet näiden laitteiden hankintahinnasta ja kokonaan laitteeseen tai välineeseen vamman takia tehdyt välttämättömät muutostyöt.

Henkilökohtainen avustaja

Henkilökohtaisen avustajan voi saada pitkäaikaissairas tai vammainen henkilö, joka tarvitsee paljon toisen henkilön apua kotona jokapäiväisissä toiminnoissaan tai kodin ulkopuolella asioiden hoitamisessa, harrastuksissa, työssä, opiskelussa ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa.

Sairas tai vammainen henkilö toimii itse työnantajana ja siten myös valitsee ja palkkaa avustajansa. Kunnan sosiaalitoimi korvaa harkintansa mukaan avustajan palkkauksesta aiheutuvat kulut.

Hakeminen

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja haetaan kunnan sosiaalitoimistosta. Hakemukseen tarvitaan lääkärinlausunto vammaisuudesta tai vaikeavammaisuudesta ja vamman aiheuttamasta haitasta.

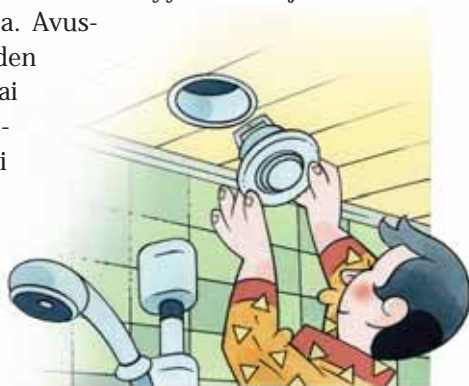
Korjausavustukset

Vanhukset ja vammaiset

Asuntojen korjausavustuksilla tuetaan vanhusten ja vammaisten selviytymistä kotiloissa. Avustuksia annetaan taloudellisin ja sosiaalisin perustein. Avustusta myönnetään enintään 40 prosenttia hyväksytyistä korjauskustannuksista. Poikkeustapauksissa avustusta voidaan kuitenkin myöntää enintään 70 prosenttia, jos asukas joutuisi muutoin muuttamaan välittömästi pois asunnosta esimerkiksi liikkumisesteen vuoksi. Rintamaveteraanilisää voidaan myöntää enintään 30 prosenttia.

Terveyshaitta

Avustusta voi hakea terveyshaitan poistamiseksi asunnosta, jos asukkaat ovat joutuneet terveyshaittojen vuoksi suuriin taloudellisiin vaikeuksiin ilman omaa syytään. Korjaustoimenpiteiden on oltava laajoja. Avustusta voi hakea myös uuden asunnon rakentamiseen tai hankkimiseen, jos asunto on käynyt asumis- tai korjauskelvottomaksi. Avustuksen määrä on enintään 70 prosenttia hyväksytyistä kustannuksista.

Hakeminen Korjausavustuksia haetaan kunnasta. Lisätietoja hakumenettelystä saa kunnan rakennustoimesta ja Valtion asuntorahastosta.

Asumistuki

Yleinen asumistuki

Pienituloiset voivat hakea yleistä asumistukea asumismenojen vähentämiseksi. Kela voi myöntää asumistukea vuokra-, asumisoikeus- tai omistusasunnon kustannuksiin.

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain asumistuen perusteet. Asumistuen saamiseen vaikuttavat samassa asunnossa asuvien henkilöiden määrä, asumismenot, bruttokuukausitulojen yhteismäärä ja omaisuus sekä asunnon sijaintikunta, pinta-ala, valmistumisvuosi ja lämmitysjärjestelmä. Asumistuessa on perusomavastuu, joka määräytyy ruokakunnan tulojen perusteella. Asumistuki on 80 prosenttia siitä määrästä, joka saadaan vähentämällä asumismenoista perusomavastuu.

Lisätietoja asumistuesta saa Kelan toimistosta.

Hakeminen Asumistukea haetaan Kelan toimistosta. Asumistuki myönnetään aikaisintaan hakemiskuukauden alusta. Asumistuki tarkistetaan, kun asumistuen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta on kulunut vuosi. Asumistuki on veroton etuus.

Eläkkeensaajien asumistuki

Eläkkeensaajien asumistukea voidaan maksaa pienituloiselle 65 vuotta täyttäneelle henkilölle tai 16 – 64 -vuotiaalle, joka saa esimerkiksi

- kansaneläkettä tai leskeneläkettä Kelasta,
- täyttä työkyvyttömyyseläkettä, työttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä työeläkelaitoksesta,
- täyteen työkyvyttömyyteen perustuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa tai työkyvyttömyyseläkettä vakuutusyhtiöstä.

Tukea voi saada sekä vuokra- että omistusasuntoon. Asumistukea maksetaan 85 % omavastuun ylittävistä asumismenoista.

Tuen saamiseen ja määrään vaikuttavat asumiskustannusten lisäksi hakijan perhesuhteet, tulot ja omaisuus.

Hakeminen

Eläkkeensaajien asumistukea haetaan Kelan toimistosta. Hakemuksen yhteydessä on esitettävä tositteet tuloista ja asumiskustannuksista.

Asumistuki voidaan maksaa takautuvasti enintään vuoden ajalta ja se on verotonta.

38

Kotipalvelu

Kunnallinen kotipalvelu

Kotipalveluja voi saada sairauden, vamman, vanhuuden tai muun vastaavan syyn perusteella jokapäiväisestä elämästä selviytymistä varten mm. apuna lastenhoitoon, ruuanlaittoon ja muuhun kodinhoitoon. Kotipalvelu voi olla tilapäistä tai säännöllistä. Lisäksi kunta voi järjestää tukipalveluina esimerkiksi ateria-, siivous- ja kylvytyspalveluja. Palvelut vaihtelevat eri kunnissa.

Tilapäisestä kotipalvelusta voidaan periä kunnan päättämä kohtuullinen maksu, jolle asetetaan vuosittain valtakunnalliset enimmäisrajat. Jatkuvasta kotipalvelusta peritään kuukausimaksu, johon vaikuttavat palvelun laatu, määrä, maksukyky ja perheen koko. Varattomille kotipalvelu on maksutonta.

Yksityiset palvelut

Kotipalvelua voivat järjestää myös yksityiset palveluntuottajat. Verovirastosta saa tietoja kotitaloustyön verovähennyksestä ja sen hyödyntämisestä yksityisten kotipalvelujen käytössä.

Palveluseteli

Kunnalla on mahdollisuus antaa asiakkaalle palveluseteli. Palvelusetelin arvo määräytyy kotitalouden tulojen perusteella ja setelin ylimenevän osuuden palvelun hinnasta maksaa asiakas itse.

Hakeminen

Kotipalvelua haetaan oman asuinkunnan sosiaali- tai kotipalvelutoimistosta.

Kotisairaanhoido

Terveyskeskuksesta saa tarvittaessa kotisairaanhoidopalveluja. Terveyskeskuksesta voi saada lainaksi myös kotihoidossa

tarvittavia välineitä. Tilapäisestä kotisairaanhoidosta peritään lääkärin tai hammaslääkärin käynnistä enintään 11 euron maksu ja muun henkilön käynnistä enintään 7 euron maksu. Jatkuvasta kotisairaanhoidosta peritään kuukausimaksu samoilla perusteilla kuin kotipalveluista.

Omaishoidon tuki

Omaishoidon tuella tarkoitetaan hoitopalkkiota ja palveluja, joilla turvataan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön kotona tapahtuva hoito. Hoitopalkkio ja omaishoidon tueksi tarvittavat palvelut määritellään hoidettavan hoito- ja palvelusuunnitelmas-
sa. Omaishoitajana toimii yleensä hoidettavan omainen tai muu hänelle läheinen henkilö.

Sopimus,
hoito- ja
palvelu-
suunnitelma

Omaishoidon tuesta laaditaan hoitajan ja kunnan välille sopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma. Sopimuksessa on määriteltävä mm. omaishoitajalle maksettava verollinen palkkio, sopimuksen kesto, oikeus vapaapäiviin sekä muut hoitoa koskevat seikat. Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan mm. omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö sekä omaishoidon tueksi tarvittavat palvelut. Suunnitelmassa sovitaan myös, kuinka hoito järjestetään omaishoitajan lakisääteisen vapaan tai muun poissaolon aikana.

Hoitajan palkkioon vaikuttavat hoidon sitovuus ja vaativuus. Omaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion vähimmäismäärä on 300 euroa kuukaudessa vuonna 2006.

Lakisäteinen
vapaa

Hoitajalla on lakisäteinen oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hoitotyö on ympäri-
vuorokautista tai jatkuvasti päivittäistä. Hoidettava voi tällöinkin osallistua osan päivästä kuntoutukseen tai muuhun toimintaan kodin ulkopuolella. Lakisääteisen vapaan pitäminen ei vähennä hoitopalkkion määrää.

Hakeminen

Omaishoidon tukea haetaan oman kunnan sosiaalitoimistosta.

Matkat ja liikkuminen

Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut

Vaikeavammaiselle hengityssairaalle voidaan myöntää vammaispalvelulain perusteella henkilökohtaisia kuljetuspalveluja välttämättömiin oman asuinkunnan tai lähikuntien alueille suuntautuviin matkoihin. Vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Opiskelu- ja työmatkojen lisäksi vaikeavammaisella henkilöllä on oikeus vähintään 18 asioimiseen, virkistykseen tai muuhun tavanomaiseen elämään kuuluvaan matkaan kuukaudessa.

Kuljetuspalveluun voi liittyä saattajapalvelu. Saattajan avulla vammaisen voi käyttää myös tavallisia liikennevälineitä, esimerkiksi linja-autoa.

Kuljetuspalveluista voidaan periä asiakkaalta kohtuullinen maksu. Saattajapalvelu on ilmaista.

Sairaala-, terveyskeskus- ja kuntoutusmatkoista haetaan korvausta Kelan toimistosta.

Hakeminen Kuljetuspalveluja haetaan oman kunnan sosiaalitoimistosta.

Autoveronpalautus

Vammaiselle henkilölle voidaan autoverolain mukaan palauttaa tietyissä tapauksissa uuden auton hintaan sisältyvä autovero (autoverolain 51 §). Hengityssairauden aiheuttaman haitan perusteella palautuksen voi saada työssä käyvä tai opiskeleva vaikeasti hengityssairas henkilö.

Hengityssairas voi saada autoveronpalautuksen, kun hakijan invaliditeetista aiheutuva pysyvä haitta-aste on vähintään 60

prosenttia, ja ajoneuvon hankinta on hänelle tarpeellinen työn tai ammattiin valmistavan opiskelun vuoksi.

Palautettava enimmäismäärä on 3 770 euroa. Jos hakijan on käytettävä automaattivaihteista autoa, veroa palautetaan enintään 4 980 euroa.

Jos auto myydään ennen kuin on kulunut kolme vuotta auton ensirekisteröintipäivästä, asiasta on ilmoitettava Ajoneuvohallintokeskukselle (PL 120, 00101 Helsinki). Ajoneuvohallintokeskus perii osan autoverosta takaisin.

Hakeminen

Autoveronpalautusta voidaan hakea enakkoon ennen auton ostoa tai rekisteröidystä autosta viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija on merkitty auton omistajaksi.

Autoveronpalautusta haetaan kirjallisesti vapaamuotoisella hakemuksella Eteläiseltä tullipiiriltä osoitteella Hangon tulli, 10900 Hanko.

Autoveronhuojennus

Tullihallitus voi erityisen painavista syistä palauttaa vammaisuuden perusteella autoveron tai kohtuulliseksi katsottavan osan siitä (autoverolain 50 §). Palautusta on mahdollista hakea myös ennakkohakemuksella ennen ajoneuvon hankkimista.

Autoveronhuojennuksen myöntämisessä kiinnitetään erityistä huomiota hakijan ja hänen perheenjäsentensä liikkumista estävän tai sitä rajoittavan vamman laatuun, ajoneuvon tarpeeseen, sen sopivuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen vammaisen kuljetuksessa sekä perheen taloudelliseen asemaan. Tällä perusteella autoveroa voidaan palauttaa mm. kotihappihoidossa oleville henkilöille tai vanhemmille, jotka tarvitsevat autoa vaikeasti hengityssairaana lapsensa kuljettamiseen.

Hakeminen

Autoveronhuojennusta koskevat hakemukset osoitetaan Tullihallitukselle, jonka osoite on PL 512, 00101 Helsinki. Hakemuksessa on mainittava, että veronhuojennusta haetaan autoverolain 50 §:n perusteella.

Hangon tullista, puh. 020 391 101 tai osoitteesta www.tulli.fi saa lisätietoja sekä esitteen autojen veronpalautuksesta ja veronhuojennuksesta. Esitteestä ilmenevät myös liitteet, joita hakemuksiin tarvitaan.

Tukea auton hankintaan sekä vamman tai sairauden vuoksi autoon tarvittaviin muutostöihin ja lisävarusteisiin voi hakea myös oman kunnan sosiaalitoimesta vammaispalvelulain perusteella. Kohtuuhintaisen auton hankinnasta kunta voi korvata harkintansa mukaan puolet kustannuksista. Muutostyöt voidaan korvata kokonaan.

Vammaisen pysäköintilupa

Pysäköintiluvan voi saada vaikeavammainen henkilö, jonka vammasta tai sairaudesta aiheutuva haitta estää itsenäistä kävelyä. Lupa edellyttää sitä, että hakijan vamman tai sairauden haittaluokka on vähintään 11. Haittaluokat vaihtelevat välillä 1 – 20. Lupaa voidaan hakea myös vammaisen henkilön kuljettamista varten, jos vammaisen tarvitsee säännöllistä tai toistuvaa kuljetusta, eikä selviydy ilman saattajaa.

Pysäköintilupa myönnetään enintään kymmeneksi vuodeksi. Pysäköintilupaa voi käyttää kaikissa EU:n jäsenmaissa.

Hakeminen

Pysäköintilupaa haetaan oman paikkakunnan poliisilta lääkärinlausunnolla, josta ilmenee sairauden tai vamman aiheuttama haittaluokka.

Ajoneuvovero

Vammaisen henkilö saa hakemuksetta vapautuksen ajoneuvoveron perusverosta silloin, kun hänelle on myönnetty autoveronpalautus autoverolain 50 tai 51 pykälän perusteella ja palautuksesta on tehty merkintä ajoneuvorekisteriin.

Hakemuksen perusteella vapautuksen saavat henkilöt, joille on myönnetty autoveronpalautus, mutta siitä ei ole merkintää ajoneuvorekisterissä sekä henkilöt, jotka ovat saaneet poliisilta pysäköintiluvan.

Jos verosta vapautettu ajoneuvo myydään, ostaja vastaa verosta ostopäivän jälkeen.

Hakeminen Vapautusta ajoneuvoverosta haetaan Ajoneuvohallintokeskuksesta, PL 120, 00101 Helsinki, puh. 0100 7821. Lisätietoja ja hakemuslomakkeita saa Ajoneuvohallintokeskuksesta ja osoitteesta www.ake.fi

Matkalla kotimaassa ja ulkomailla

Sekä koti- että ulkomaan matkojen aikana hengityssairaahan on huolehdittava siitä, että lääkärin määräämiä lääkkeitä on mukana riittävästi. Kotimaan matkoilla on mukana oltava Kela-kortti ja Eurooppaan suuntautuville ulkomaan matkoille on syytä hankkia eurooppalainen sairaanhoitokortti.

Eurooppalainen sairaanhoitokortti Eurooppalaisella sairaanhoitokortilla saa sairaanhoitoa EU- ja ETA-maissa sekä Sveitsissä. Maksuttoman kortin voi hankkia Kelasta ja se on voimassa kaksi vuotta kerrallaan.

Eurooppalaisella sairaanhoitokortilla saa hoitoa samalla tavalla kuin maan omat asukkaat, joten on hyvä ottaa etukäteen selvää kohdemaan menettelyistä sairaustapauksissa, esimerkiksi omavastuista. Kortilla saa sekä pitkäaikaissairauden edellyttämää välttämätöntä hoitoa että apua äkillisen sairastumisen sattuessa.

Matkavakuutus Matkalle on hyvä ottaa aina matkavakuutus. Pitkäaikaissairaahan on syytä selvittää tarkkaan vakuutusehdot sairautensa osalta. Matkavakuutus on erityisen tärkeä silloin, kun matkailija oleskelee maassa, jonka kanssa Suomella ei ole sosiaaliturvasopimusta.

Happipotilaan matkat Hapenhoidossa olevan on syytä keskustella matkustamisesta lääkärin kanssa. Näin voidaan varmistaa matkustamisen turvallisuus, kunnan riittävyys ja lisähapen tarve matkan aikana. Lentomatkoja ei suositella hapenhoidossa olevalle, jos veren happiarvo on kovin matalalla ja hiilidioksidin kertymisen vaara on olemassa kotioloissakin.

Hapen saatavuus matkan aikana ja matkakohteessa on varmistettava etukäteen. Matkatoimistoista kannattaa tarkistaa lento-

yhtiöiden käytäntö hapen kuljettamisen osalta, sillä käytännöt ja kustannukset vaihtelevat eri lentoyhtiöissä. Tietoa matkustamisesta ja lentämisestä saa myös kuntoutusohjaajilta ja hapen toimittajilta.

Happihoidossa olevan matkustamisesta kerrotaan tarkemmin Helin oppaassa Kotihappihoito.

Kysy juna-, linja-auto- ja lentoliikenteen matka-alennuksista paikkakuntasi VR:ltä, matkahuollosta, matkatoimistosta tai Finnairilta.

Potilaan ja asiakkaan oikeudet

Laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) säädetään mm. potilaan oikeuksista hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon, hoitoon pääsystä, potilaan tiedonsaantioikeudesta sekä potilasasiakirjojen salassapidosta ja tietojen luovuttamisesta ulkopuolisille. Kaikissa terveydenhuollon yksiköissä on potilasasiamies, jolta saa tietoja potilaan oikeuksista.

45

Muutoksenhaku

Useimmista viranomaisen antamista päätöksistä on muutoksenhakumahdollisuus, josta on tieto päätöksen liitteenä. Päätökseen tyytymätön asiakas voi tehdä määräajan kuluessa ohjeiden mukaan valituskirjelmän, jossa hän esittää perustelut omille vaatimuksilleen. Liitteeksi laitetaan kaikki tarvittavat selvitykset, joihin hakija haluaa vedota.

Sosiaalitoimen viranhaltijan päätökset

Asiakas voi hakea muutosta kunnan sosiaalitoimen viranhaltijan antamasta päätöksestä 14 päivän kuluessa sosiaalilautakunnalta. Sosiaalilautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen saamisesta.

Vammaispalvelulain perusteella myönnettäviin vaikeavammaisten palveluihin, kuten kuljetuspalveluun ja asunnon muutostöihin liittyvissä asioissa voi hallinto-oikeuden antamaan päätökseen hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kelan ja vakuutusyhtiön antamat päätökset

Sairaus- vakuutusasiat

Sairausvakuutusasioissa muutosta on haettava sosiaalivakuutuslautakunnalta 30 päivän kuluessa siitä, kun asiakas on saanut kirjallisen päätöksen korvausasiasta. Valituskirjelmä toimitetaan

Kelan toimistoon, jossa ensin selvitetään, voidaanko päätös oikaista. Jos vaatimuksia ei hyväksytä, Kela lähettää valituksen sosiaalivakuutuslautakunnalle. Sosiaalivakuutuslautakunnan päätökseen voi hakea muutosta tarkastuslautakunnalta.

Muut Kelan päätökset

Kuntoutus-, eläke-, hoito- ja vammaistukiasioissa valituskirjelmä toimitetaan Kelan toimistoon, josta se lähetetään tarkastuslautakuntaan, ellei päätöstä muuteta. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tarkastuslautakunnan päätöksestä voi edelleen valittaa vakuutusoikeuteen.

46

Vakuutusyhtiön päätökset

Ammattitautiin tai tapaturmaan liittyvästä vakuutusyhtiön päätöksestä voi hakea muutosta tapaturmalautakunnalta, jonka antamasta päätöksestä voi tehdä valituksen vakuutusoikeuteen. Joissakin erityistapauksissa vakuutusoikeuden päätöksiin voi hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta. Valituskirjelmä toimitetaan ensiksi vakuutusyhtiöön, joka voi myös itse oikaista päätöksen ennen sen siirtymistä valitusasteisiin.

Potilasvahingot

Potilasvakuutus korvaa potilasvahinkolain mukaisesti Suomessa terveyden- ja sairaanhoidon yhteydessä potilaalle aiheutuneen henkilövahingon. Korvattavia vahinkoja ovat tutkimuksesta, hoidosta tai vastaavasta käsittelystä aiheutuneet tai niiden yhteydessä syntyneet

- hoitovahingot
- laitevahingot
- infektiovahingot
- tapaturmavahingot
- palovahingot
- lääkkeen toimittamisvahingot
- kohtuuttomat vahingot

Hoitovahingot voivat aiheutua myös potilaan tutkimuksen tai hoidon laiminlyönnistä. Hoitovahinkojen korvauksissa edellytetään, että kokenut terveydenhuollon ammattihenkilö olisi todennäköisesti välttänyt vahingon toisenlaisella tutkimuksella tai hoidolla. Infektiovahinko korvataan, jos tulehdus tai tartunta on vaikeampi kuin potilaan voidaan odottaa sietävän mm. vahingon

vakavuuden, käsiteltävänä olleen sairauden tai vamman sekä potilaan terveydentilan perusteella.

Korvausta voi hakea myös vahingosta, joka on aiheutunut reseptilääkkeen toimittamisesta apteekista reseptin tai säännösten vastaisesti. Lisäksi potilasvakuutuksesta korvataan ns. kohtuuton vahinko, joka on aiheuttanut potilaalle pysyvän vaikean sairauden, vamman tai kuoleman. Kohtuuttomuus arvioidaan mm. vahingon vakavuuden, käsiteltävänä olleen sairauden tai vamman laadun ja vaikeusasteen, potilaan muun terveydentilan ja vahingon harvinaisuuden perusteella.

Potilasvakuutuksesta maksetaan vain 200 euroa ylittävät korvaukset.

Hakeminen

Korvausta on haettava kolmen vuoden kuluessa Potilasvakuutuskeskukselta. Vahinkoilmoituslomakkeita ja lisätietoja saa hoitohenkilöstöltä, potilasasiamiehiltä ja Potilasvakuutuskeskuksesta, www.pvk.fi

Muistutus huonosta kohtelusta terveydenhuollossa

Jos terveydenhuollon asiakasta on kohdeltu huonosti, kannattaa asiasta keskustella suoraan hoitaneen lääkärin kanssa. Jos ongelma ei ratkea näin, asiakas voi tehdä muistutuksen terveydenhuoltoyksikön johdolle eli yleensä ylilääkärille. Jos ylilääkärin vastaus ei tyydytä, asiakas voi kannella huonosta kohtelusta lääninlääkärille vapaamuotoisella kirjeellä. Lääninlääkäri tekee päätöksensä asiakirjojen perusteella tai siirtää asian terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen käsiteltäväksi.

Terveydenhuollon yksikössä työskentelevä potilasasiamies auttaa potilaan oikeusturvaan liittyvissä kysymyksissä.

Kiireettömään hoitoon pääsy

Hoitotakuun perusteella potilaan on saatava kiireetön hoito ja tutkimukset määräajassa sekä terveyskeskuksessa että sairaalassa.

Terveyskeskus Asiakkaan on saatava puhelinyhteys terveyskeskukseen arkisin virka-aikana välittömästi ja terveydenhuollon ammattihenkilön arvio hoidon tarpeesta kolmessa päivässä. Tutkimuksiin ja hoitoihin on päästävä kolmessa kuukaudessa. Jos terveyskeskuksessa tehdään esimerkiksi kirurgisia toimenpiteitä, on toimenpiteeseen päästävä viimeistään kuudessa kuukaudessa. Myös suun ja hamppaiden hoito on järjestettävä puolen vuoden sisällä.

Sairaalahoito Jos sairaus vaatii jatkotoimenpiteitä esimerkiksi sairaalan poliklinikalla, on hoidon tarpeen arviointi tehtävä kolmen viikon sisällä läheteen saapumisesta. Mahdollisiin toimenpiteisiin on päästävä puolen vuoden sisällä hoitopäätöksestä.

Sosiaalihuollon asiakkaan oikeudet

Sosiaalihuollon asiakaslain tarkoituksena on edistää asiakasläh-töisyyttä sosiaalihuollossa, asiakkaan oikeutta hyvään sosiaali-huoltoon sekä asiakkaan ja työntekijän sitoutumista yhteisesti sovittuihin asioihin. Laki edellyttää, että jokaisessa kunnassa on oltava sosiaaliasiamies, joka ohjaa ja neuvoo asiakkaita oikeus-turvaan liittyvissä kysymyksissä samalla tavalla kuin terveyden-huollossa potilasasiamies.

PIKAOPAS HENGITYSSAIRAALLE

Etuus/palvelu

Ajoneuvovero

Ammatillinen kuntoutus

Ammattitautien korvaaminen

Apuvälineet

Asumistuki

Asunnon muutostyöt

Asuntoon kuuluvat välineet, laitteet

Autoveronpalautus

Autoveronhuojennus

Elinkeinotuki

Eläkkeensaajien asumistuki

Eläkkeensaajien hoitotuki

Eläkkeet

Erytishoitoraha

Hammashoidon korvaukset

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Invalidivähennys

Henkilökohtainen avustaja

Kodinkoneet, välineet, laitteet

Korjausavustukset

Kotipalvelu

Kotisairaanhoido

Kotitaloustyön verovähennys

Kuljetuspalvelut

Kuntoutusmatkat

Kuntoutusohjaus

Kuntoutuspalvelut

Kuntoutusraha

Kuntoutustuki

Lisätietoja

Ajoneuvohallintokeskus, www.ake.fi,
puh. 0100 7821

Kela, www.kela.fi, työvoimatoimisto

Ammattiliitot, terveydenhuollon
sosiaalityöntekijät, vakuutusyhtiöt
Terveyskeskus, sairaala, kunnan
sosiaalitoimi

Kela, www.kela.fi

Kunnan sosiaalitoimi

Kunnan sosiaalitoimi

Hangon tulli, www.tulli.fi

puh. 020 391 101

Hangon tulli, www.tulli.fi

Tullihallitus, puh. (09) 6141

Kela, www.kela.fi

Kela, www.kela.fi

Kela, www.kela.fi

Kela, www.kela.fi, työeläkelaitokset

Kela, www.kela.fi

Kela, www.kela.fi

Kela, www.kela.fi

Verovirasto, www.vero.fi

Kunnan sosiaalitoimi

Kunnan sosiaalitoimi

Kunta,

valtion asuntorahasto, www.ara.fi

Kunnan sosiaalitoimi

Terveyskeskus

Verovirasto, www.vero.fi

Kunnan sosiaalitoimi

Kela, www.kela.fi

Sairaala

Terveydenhuolto, Kela, www.kela.fi,
työvoimatoimisto

Kela, www.kela.fi, työeläkelaitokset

Kela, www.kela.fi, työeläkelaitokset

Lapsen hoitotuki	Kela, www.kela.fi
Lääkekorvaukset	Kela, www.kela.fi
Lääkinnällinen kuntoutus	Kela, www.kela.fi , terveydenhuolto
Lääkäripalkkiot	Kela, www.kela.fi
Matkakustannukset (sairausvakuutus)	Kela, www.kela.fi
Omaishoidon tuki	Kunnan sosiaalitoimi
Potilasvahingot	Potilasvakuutuskeskus, neuvonta (09) 6804 0620, www.pvk.fi
Sairauspäiväraha	Kela, www.kela.fi
Sairausvakuutuskorvaukset	Kela, www.kela.fi
Sopeutumismaksu	Kela, www.kela.fi , terveydenhuolto
Terveystieteiden tutkimus- ja hoitokorvaukset	Terveystieteiden tutkimuskeskus, sairaala
Tutkimus- ja hoitokorvaukset	Kela, www.kela.fi
Työeläkekuntoutus	Työeläkelaitokset
Työkyvyttömyyseläkkeet	Kela, www.kela.fi , työeläkelaitokset
Vammaisen pysäköintilupa	Paikkakunnan poliisi
Vammaistuki	Kela, www.kela.fi
Veronmaksukyvyntuennus	Verovirasto, www.vero.fi

www.heli.fi

Heli

Hengitysliitto Heli
Oltermannintie 8, PL 40, 00621 Helsinki
020 757 5000, faksi 020 757 5100
info@hengitysliitto.fi